

Els espais familiars.
Un projecte d'atenció a les famílies amb infants petits.
La Casa dels Arbres.

por **Mª Rosa Tarrés Cansado**

Psicòloga clínica

Espai Familiar - La Casa dels Arbres

Resum

La Casa dels Arbres és un servei d'atenció a les famílies amb infants menors de 3 anys que es va iniciar l'any 1994, per iniciativa municipal, a L'Hospitalet. Aquest servei va ser creat amb la voluntat política i tècnica d'atendre les necessitats socioeducatives dels infants més petits i llurs famílies, dins d'un model integral i participatiu de treball, per tal de promoure noves formes de suport familiar en relació a la cura i l'educació dels infants petits.

La proposta de treball va ser innovadora, perquè l'objectiu de l'atenció es va centrar en donar suport a les primeres relacions que estableixen els nens i les nenes amb els adults que els cuiden, oferint uns espais de trobada per a l'Infant i l'adult, de manera conjunta i en relació amb la comunitat.

Paraules claus

- Atenció
- Acompanyament
- Vincle
- Suport
- Contenció

Introducció

En una societat cada vegada més complexa i plural, on hi conviuen diversitat d'alternatives a l'organització familiar (famílies monoparentals, reconstituïdes, etc...), han portat als infants a viure en entorns cada cop més reduïts, amb una manca de claredat en els perfils i rols dels membres de la família, que han modificat les formes de relació. Aquests canvis han portat a pensar en alternatives, des de la iniciativa pública i privada, que facilitin un suport social i una atenció global pels infants i la família.

Tal i com va proclamar l' ONU, l'any 1994: *La família independentment de l'organització que tingui ha de poder oferir un marc natural de suport emocional material, educatiu i socialitzador essencial pel desenvolupament dels infants.*

Dins d'aquest context de canvis varem iniciar una revisió dels diferents models d'atenció a les famílies a Europa, que ens ajudes a elaborar un projecte adequat al nostre context.

Les polítiques familiars a Europa tenen ja una important tradició, com és el cas de França, Holanda, Àustria i els països escandinaus, encara que amb finalitats diverses d'acord amb el model d'estat del benestar que cada país ha anat consolidant (model lliberal, socialdemòcrata, continental o mediterrani) i tenint en compte el model de família que s'ha volgut reforçar.

A França s'ha anat desenvolupant una política pro natalista amb importants ajuts financers per fills a càrrec i amb una oferta molt diversificada de serveis públics per a donar resposta a les diferents necessitats familiars.

L'any 1979 s'inicia una experiència anomenada "La Maison Verd", amb Françoise Dolto al capdavant. Actualment existeixen moltes d'aquestes experiències repartides per França, ja que són considerades com un bé comú i ofereixen un lloc per estar junts, grans i petits. "La Maison Verd" són dispositius on els professionals faciliten que la paraula circuli de la manera més lliure possible. El marc teòric referent és la psicoanàlisi.

A Itàlia contrasta l'escassetat de polítiques locals familiars a les ciutats del sud, pobre i agrícola, respecte unes polítiques municipals de suport a les famílies més generoses i innovadores a les ciutats d'un nord ric i industrialitzat.

És a l'any 1985 quan apareixen diferents experiències d'atenció a la petita infància dins del context de l'educació no formal i tenint com a marc teòric la Psicopedagogia.

En el model del benestar mediterrani (Espanya, Grècia, Itàlia del sud, Portugal), les polítiques familiars estan poc desenvolupades i la producció del benestar es sustenta especialment en les dones, sobre les quals recauen les tasques d'atenció i cura de tots els membres de la família.

L'any 1986 es crea la xarxa d'atenció a la infància de la comissió Europea. Està formada per un expert de cada estat membre i s'ocupa d'una gran varietat de temes relacionats amb l'atenció a la infància –incloent els serveis infantils, els drets laborals dels pares i les mares, i la co-responsabilització dels pares en l'atenció dels

infants-, que afecta a la conciliació entre les responsabilitats laborals i familiars, i també a la igualtat d'oportunitats per a les dones.

A Espanya, el fonament jurídic de la protecció familiar es troba a l'article 39 de la Constitució espanyola, el primer dels dedicats als principis rectors de la política econòmica i social que estableixen la protecció social, econòmica i jurídica de la família.

A Catalunya, la Generalitat té un ampli marc d'actuació per a dissenyar una política familiar pròpia. També té competència plena pel que fa a la regulació i administració de l'ensenyament i la sanitat, i té competència exclusiva en matèria d'assistència social.

La legislació de règim local fa una atribució genèrica de competències als municipis i té la possibilitat d'intervenir en diferents àmbits complementant o suplint els serveis d'altres administracions públiques. Un bon exemple són els serveis de suport a les famílies i la creació d'escoles bressol.

L'Assemblea General de l'associació per a les Nacions Unides a Espanya, va proclamar l'any 1994, com a 'Any internacional de la família'. Aquest fet va donar la possibilitat d'obrir una línia de treball en la proposta de millores de nous serveis per a la infància des de les administracions locals. I pretén plantejar nous projectes que abordin les noves necessitats de les evolucions de les estructures familiars, amb un model comunitari i participatiu de treball.

Dins d'aquest context d'innovació de propostes per a l'atenció a famílies, ens va oferir l'oportunitat de realitzar aquest projecte d'atenció a famílies i aportar alguns elements de reflexió sobre les necessitats dels infants i llurs famílies a la ciutat de L'Hospitalet.

La Casa dels Arbres neix com a una experiència pilot i obra les seves portes el setembre del 1994, per iniciativa de l'ajuntament de L'Hospitalet, amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona i el suport econòmic del Ministeri d'afers socials.

És a partir d'aquest moment quan apareixen experiències innovadores i no convencionals d'atenció a la infància en diferents municipis, amb objectius semblants però amb una gran diversitat de noms. La Diputació de Barcelona els agrupa dins del nom genèric d'"Espais Familiars".

Definició d'espai familiar La Casa dels Arbres

L'espai familiar La Casa dels Arbres es defineix com un servei adreçat a la petita infància i llurs famílies, amb una oferta multi funcional que contempla diferents

aspectes com l'atenció, l'educació, el lleure i ofereix suport tant als nens i les nenes menors de tres anys com a les persones que en tenen cura.

La finalitat és donar una atenció global als infants que tingui en compte tres funcions bàsiques:

Funció de salut: Donar suport emocional a la funció de cura de la salut física i mental que realitza la família en el procés de creixement dels infants.

Funció educativa: Donar suport a la funció educativa de la família com a primers educadors dels infants.

Funció social: Donar suport a la funció social que realitza la família per tal d'augmentar el sentiment de pertinença i referència a la comunitat.

El projecte defineix tres nivells d'actuació en l'atenció a famílies:

Quadre 1. Definició de la Casa dels Arbres amb tres nivells d'actuació:

Actuacions	
Preventiu	Acollida i Informació
Assistencial	Contenció i Capacitació
Detecció	Observació i Derivació

El projecte té un nivell d'actuació molt preventiu perquè incideix en edats molt primerenques. Les famílies que hi assisteixen poden estar en els diferents grups des de tres mesos fins tres anys, que és quan l'Infant inicia l'escolaritat. Durant aquests períodes de treball de grup, ens permet poder conèixer i observar les dificultats en les relacions amb les criatures i si cal poder derivar a un servei especialitzat.

Principis bàsics d'atenció

La Casa dels Arbres va definir uns principis bàsics d'atenció que fossin suficientment flexibles per a poder escoltar les necessitats dels grups (adults-infants) i alhora, suficientment forts per a donar un marc de referència que ens permetés definir uns objectius generals.

Es van definir els següents principis:

Quadre 2. Principis bàsics d'atenció

Principis	Atenció
Normalització i integració	<ul style="list-style-type: none">• Capacitat socialitzadora de l'entorn• Fàcil accessibilitat al centre• Recurs per a la xarxa assistencial
Reconeixement del nen com a persona	Aquest principi dóna lloc a treballar els següents aspectes: <ul style="list-style-type: none">• Reconeixement de l'Infant com a subjecte• Aspectes de la separació mare-infant• Aspectes en la relació dels límits, normes, prohibicions, accés al món simbòlic• Aspectes preventius en la conducta de la relació adults-nens que evitaran futures situacions de patologia (relació amb el menjar, control esfínters, etc.
Co-responsabilitat	El treball de les professionals està dirigit, no a substituir la família, sinó a afavorir les relacions de cada parella infant-adult, i dels altres membres del grup.
Flexibilitat	Existeixen unes normes de funcionament intern amb una organització flexible, per tal d'anar adaptant-nos a les noves necessitats de les persones, grups i d'altres serveis.

Mètode de treball

Objectius generals

Per tal de desenvolupar aquest projecte varem definir dos objectius generals, un que fa referència al treball de grup (infants-adults) i l'altre en relació al treball amb la xarxa social, de salut i educativa.

1. Oferir a les famílies amb infants de 0 a 3 anys un espai de trobada i d'intercanvi, per tal de donar suport i ajudar a desenvolupar les seves funcions principals, prevenint situacions de dificultat.
2. Promoure i participar en projectes transversals coordinats amb la xarxa social, de salut i educativa del districte.

Objectius específics i indicadors pel treball amb famílies

Els objectius específics els varem definir per establir el marc de treball de les nostres actuacions.

- 1.1 Prevenir i detectar situacions de dificultat.
Trobades organitzades d'infants i adults.
- 1.2 Donar elements a les famílies per afavorir el desenvolupament més adient dels infants petits.
Programa d'activitats internes.
- 1.3 Promoure la socialització dels infants i llurs famílies a la comunitat, prevenint l'aïllament social.
Activitats de lleure i socials coordinades amb l'entorn.

Per tal de portar a terme els objectius específics, per a l'espai familiar hem desenvolupat un programa d'activitats relacionades amb quatre punts d'interès i amb un pressupost establert.

Objectius específics i indicadors pel treball en marxa

- 1.1 Fomentar el treball en xarxa.
Coordinació amb altres professionals.
- 1.2 Facilitar instruments per a la formació continuada per tal d'elaborar un context teòric del treball amb famílies.
Assistència a Jornades, Congressos.
Supervisió externa de les relacions emocionals entre els professionals i els usuaris.
- 1.3 Realitzar tasques de recerca, investigació i docència en l'àmbit de la petita infància.
Estudis i coneixement de la població.
Centre referent de pràctiques.
Col·laboració amb centres formatius i universitats.

Les vies d'accés poden ser:

- Universal: Famílies (mare, pare, avi/a,...) que estan a la cura d'un infant menor de 3 anys.
- Específica: Famílies (mare, pare, avi/a,...) que siguin derivades per altres serveis de la xarxa (Serveis socials, Unitat de Salut Mental, Centre d'atenció precoç, equips pediàtrics,...).

La Casa dels Arbres es configura com un centre d'atenció primària, amb accessibilitat directa de les famílies, que pot ser utilitzat com a un recurs per altres serveis de la xarxa social, sanitària i educativa, informant o derivant a les famílies.

Organització de les sessions

L'espai Familiar 'La Casa dels Arbres' ofereix a les famílies interessades unes trobades de forma organitzada per a infants i adults de referència (pare, mare, avis,...) en uns dies i horaris establerts. Per tal de treballar aspectes més comuns en relació al procés evolutiu dels infants varem considerar important separar aquestes famílies en funció de l'edat dels petits. Existeixen tres grups de famílies amb una periodicitat d'una sessió setmanal.

El primer contacte amb el Centre es realitza a través d'una entrevista d'acollida de la parella infant-adult, on es recull la demanda del pare ó mare i es realitza la història familiar de l'Infant.

Les famílies que hi assisteixen no paguen cap quota al centre, però es dóna molta importància als compromisos que s'adquireixen en el moment de l'entrevista.

Si la família ha estat derivada per altres serveis, el procés d'acollida familiar és el mateix. Cal tenir en compte que les famílies derivades per la xarxa tenen prioritat respecte a l'admissió en els grups.

Els grups s'inicien a meitat de setembre i finalitzen a meitat de juliol, per tant parlem de cicles per diferenciar-ho del curs escolar. Durant els quinze dies del mes de juliol es realitzen jornades de portes obertes i és el període per realitzar la formació dels grups pel proper cicle.

Les sessions d'espai familiar tenen una durada màxima de 3 hores i mitja organitzades d'una forma molt flexible, tenint en compte 6 moments i propostes diferents al grup.

1. Acollida de l'Infant i l'adult referent

És el moment d'acollida individual de l'Infant i el seu acompanyant. El nen o la nena és saludat, és nombrat, moment per a la diferenciació i per produir la trobada entre l'Infant i l'adult.

Els nens i les nenes, sempre acompanyats, van entrant al centre, els adults busquen la nostra atenció amb les seves paraules, el petit/a mira al seu voltant, algunes vegades pendents de la seva mare, en altres mirant als altres nens, altres adults, altres coses...

És en aquest moment de l'arribada flexible quan s'ofereix el que anomenem espai de joc i de relació espontània. Ens referim a aquelles situacions en les quals els petits i petites poden jugar i disposar dels materials que estan en el centre.

Per tal d'entendre millor el nostre treball exposarem algunes vinyetes:

La Maria és una nena de 2 anys i 5 mesos que assisteix acompanyada per la seva mare. La Maria presenta dificultats per a poder jugar amb altres nens i un retard en l'adquisició del llenguatge. Si se li acosten altres nens i li agafen una joguina, entra en un estat d'ansietat, difícil de suportar per la seva mare. La nena plora, crida i es queda parализada davant del fet, com esperant que la seva mare li reperi la pèrdua de l'objecte. Fins i tot, el plor desmesurat li ha provocat algun vòmit. La mare plena d'angoixa projecta el seu malestar en els altres nens i pregunta perquè tenen que treure-li les coses sempre a la seva filla. Al preguntar-li perquè s'enfada tant amb els altres nens, la mare diu, molt enfadada, que a ella sempre li passava el mateix, era la petita de dos germans més grans i explica com sempre li prenien les seves coses. Al poder parlar d'aquest record, es va adonar que estava parlant des d'una posició infantil, i que aquest fet no tenia res a veure amb el que li passa a la seva petita.

És aquesta situació la que permet ajudar a la diferenciació entre la mare i la filla, per comprendre que la millor solució no és atacar als altres, si no preguntar-se què passa amb la seva petita que no pot deixar de demanar allò que tenen els altres nens. És a partir d'aquest moment que la mare comença a preguntar què fer, com elaborar estratègies que ajudin a interactuar amb els altres i establir relacions constructives, satisfactòries i enriquidores, així com a suportar les frustracions que inevitablement ens trobem en la relació amb altres. Aquesta mare va poder fer-se preguntes que des de els professionals no hauríem de contestar, sinó ajudar o facilitar que ella mateixa trobi les respostes.

És important senyalar que en sessions posteriors, vàrem observar un canvi en la conducta de la nena, era més capaç d'estar amb altres nens/es i la mare va senyalar que havia observat una millora en relació al llenguatge.

El que es pretén és ajudar a possibilitar que les mares, pares, o d'altres adults que estan a la cura dels petits, posin paraules a les seves accions, als seus sentiments, a les seves emocions reviscudes.

2. Taller de cançons i hàbits

En un segon moment, es proposa fer un taller de cançons i d'hàbits. És el moment en el qual s'introdueix una norma al grup, a la socialització. Es demana a tot el grup de posar-se en cercle: parlem, expliquem contes, o aprenem cançons. És el moment d'atenció a l'activitat proposada, a l'observació de d'interès dels petits i del respecte al grup per part dels adults.

3. Proposta d'activitat conjunta infants-adults

És el moment en el qual es proposa algun joc amb la finalitat de ser un lloc per l'experimentació, per l'exploració dels diversos materials i l'observació de les relacions amb els objectes i amb els altres.

Es tracta de jugar junts petits i grans. Molts adults no senten sempre l'empatia directa amb el joc dels infants, i és en aquestes situacions quan cada mare contempla, participa o s'implica de diferent forma. Però independentment dels pensaments de cadascú, es tracta de que, tan els infants com els adults tinguin experiències emotives en comú.

En el grup d'infants entre els 2 i 3 anys, és en el qual les mares estan preocupades pel control d'esfínters. En aquest grup assisteix el Josep que té 2 anys i 10 mesos. La mare ens explica que el seu fill no pot ni veure l'orinal ni el wàter, s'espana i entra en un estat de còlera si la mare l'asseu.

Aquesta dona intenta demanar ajuda, perquè li sembla que el seu fill ja és gran per utilitzar el bolquer. Quan li pregunto que ens expliqui coses d'en Josep, la mare ens diu que és un nen difícil, que li ha donat molts problemes, que menja malament, que dorm malament, i que aquest és el motiu pel qual encara dorm amb ella. Que ja sap que això no està bé, però ho fa per la seva comoditat, perquè és un infant que es desperta 7 i 8 vegades a la nit, la mare li dona la ma, li posa el xumet i així poden tornar a dormir.

Escolto aquesta dona, intentant fer-li entendre que la seva preocupació pel control dels esfínters del seu fill pot tenir a veure amb altres aspectes de la seva vida. Sembla no preocupar-li el que passa a casa, com una situació no problemàtica i al mateix temps formant part de la vida privada familiar, però sí és important adonar-

nos del que suposa aquest retard en l'adquisició del control dels esfínters, al ser una experiència de socialització fonamental.

És en aquest grup que varem proposar jugar amb fang, amb pintures, embrutar-nos per després netejar-nos. Josep es negava a participar, però en una sessió es va apropar i quan va tocar el fang es va espantar al veure's les mans brutes, va córrer a ensenyar-li a la seva mare, però va resultar molt il·lustratiu veure com la mare va embrutar-se les seves mans amb ell i va poder participar d'una forma emotiva en el joc.

La mare ens explica que ella s'ha sorprès molt al veure el seu fill gaudir en altres sessions d'aquests jocs i, que al mateix temps va resultar important quan ella va poder preguntar al Josep, si volia asseure's a l'orinal i com ell va respondre "si,... però jo sol".

Sembla que aquí es varen integrar dues experiències: la primera, complaure's a un mateix i la segona complaure als altres, com dos aspectes diferents però inter-relacionats en el desenvolupament del creixement i de les relacions humanes.

A La Casa dels Arbres algunes de les dones que assisteixen estan molt ocupades en les seves tasques domèstiques i han manifestat que tenen coses més importants a fer que jugar amb els seus fills. En una ocasió una mare ens va dir que ella pensava que venir a aquest centre era perdre el temps, però curiosament no va deixar d'assistir.

Al cap d'unes sessions va manifestar que assistir al centre tenia molt més sentit del que ella havia pogut imaginar, perquè va tenir temps per a jugar amb la seva filla i recordar històries i aspectes que abans no coneixia i havia oblidat de la seva pròpia infància. Va recordar amb tristor com la seva mare, quan ella era una nena, sempre estava treballant i no disposava de temps per jugar amb ella, va manifestar la soledat que sentia en aquells moments. Aquesta dona va tenir la possibilitat de desplaçar i narrar conflictes interns que interferien en la relació amb la seva filla.

És en aquest punt quan no podem passar per alt la importància de que els nens i les nenes comparteixin estones de jocs i de diferents experiències amb els adults referents. Que aquests siguin capaços de recordar les seves pròpies vivències infantils relacionades amb la mateixa situació o, fins i tot, moltes vegades amb el mateix joc.

4. Diferenciar activitats per infants i adults

Quan els diferents grups estan preparats i tots ens coneixem més, es proposa fer durant un temps no superior a una hora, diferents activitats per als nens i per als adults. La finalitat és doble; per una banda que els nens juguin entre ells tenint a una professional de referència, i per l'altra realitzar amb els adults uns espais de conversa per parlar sobre diferents temes de la cura dels petits.

Les discussions es centren en les funcions principals del pares i les mares, en la demanda d'informació sobre el perquè els fills reaccionen d'una o altra forma, o molts cops es parla sobre el que ha passat en les estones anteriors. La funció d'aquests grups de mares és que puguin fer-se càrrec dels diferents moments de creixement evolutiu dels infants i siguin capaços d'ajudar-los a créixer, trobant noves estratègies per avançar en la comprensió del desenvolupament, que ajudin a crear un teixit de sosteniment del grup.

Per tal de poder treballar aquests aspectes es va posar un límit al grup de mares i era que els nens i les nenes no podien estar presents, es tractava de comprendre què passa en aquestes situacions tan difícils de separació, és l'Infant que no pot separar-se de la mare o és la mare que no pot tolerar separar-se del seu fill.

Cal senyalar que en un 75% de les dones que assisteixen al centre, la seva principal ocupació és la cura dels fills. Elles es fan càrrec de tot el relatiu a la criança i l'educació. Passen la majoria de les hores del dia amb ells, mentre que els pares realitzen grans jornades laborals.

En aquesta situació es produeix un augment de l'ansietat en els grups. Hi ha nens/es que ploren i mares que intenten transgredir el límit. S'intenta en aquests moments articular el particular de cada nen i mare amb el general, a través de la socialització, utilitzant les normes i els límits com a vincle de cohesió social. Tenint en compte que cada adult pot decidir o no participar en les converses.

Es posa de manifest el desig de la mare i del nen. En moltes ocasions pot ser el mateix, no separar-se i no enfrontar-se a l'angoixa de separació que aquesta situació els hi pot provocar. Apareixen molts conflictes i moltes dificultats per acceptar els límits en els adults i per tant, també en els infants.

És en aquests moments, quan una mare pot adonar-se que ella no pot estar quieta, que s'aixeca i s'asseu, que qualsevol soroll l'espanta, que no està tranquil·la perquè si ella no veu al seu fill li pot passar alguna cosa dolenta. Són aquestes mares en continu moviment, a les que se'ls demana que puguin parar.

Fer menys coses i intentar comprendre el que succeeix en la relació amb el fill, manifestant les dificultats que hi ha per a poder parlar amb altres adults i la

continua interrupció dels infants davant d'una demanda constant d'atenció. Com això afecta a la comunicació amb les seves parelles, etc, És quan una dona va dir al grup “Agraeixo poder parlar una estona amb persones adultes”.

Un altre factor important en aquests grups de mares i algun pare, és que senten que les seves dificultats com a mares o pares, són compartides i que resulta molt útil el suport que ofereix el grup. No és d'estranyar que aquests grups compleixin una certa funció de família extensa.

5. Fi de la sessió

Un cop hem finalitzat la trobada d'adults, ens retrobem i comença el comiat. El final de la sessió és flexible i permet que les famílies puguin acomiadar-se tranquil·lament fins la propera sessió.

Moltes vegades, pels petits/es i també pels adults, no és fàcil posar fi, separar-se d'un lloc on han tingut noves experiències. En algunes ocasions és important deixar algun objecte (un conte, un ninot,...) alguna cosa que hagin ‘de tornar’. Això tranquil·litza i fa més tolerant la separació.

6. Espai de consulta oberta per al treball individualitzat

És el temps que es reserva per a fer entrevistes individuals, realitzar algun seguiment per tal d'orientar, assessorar i, si cal, poder derivar a altres serveis.

Recursos humans

Els Espais Familiars no tenen una legislació específica i això explicaria la diversitat de professionals que hem treballat a la Casa dels Arbres, (educador social, infermera, treballadora social, treballadora familiar, pedagog, psicòloga). Actualment a la Casa dels Arbres hi treballem dues educadores i una psicòloga a temps complert.

Varem definir les següents funcions per les educadores:

- Preparar els materials adients per a cada sessió.
- Donar suport a la tasca lúdica i educativa de les famílies.
- Estimular els processos d'aprenentatge i d'autonomia dels infants implicant la família.
- Realitzar l'atenció directa als infants en la separació de grup.
- Realitzar l'observació diària de les evolucions dels infants.
- Conduir, moderar i delimitar els espais de joc segons els punt d'interès.
- Avaluació i programació del projecte.

I les funcions de la Psicòloga són les següents:

- Acompanyar als pares/mares en el procés de creixement de llurs fills/es més petits.
- Preveure els actes impulsius dels adults i dels infants, posant paraules a les accions.
- Detectar problemes en el desenvolupament dels infants.
- Orientar i informar als pares/mares que ho necessitin.
- Derivar a altres serveis si és necessari.
- Conduir i moderar les sessions de grups de mares/pares.
- Acollir a les famílies de forma individualitzada en situacions de dificultat.
- Coordinació, avaluació i programació del projecte.

Per tal de poder portar a terme el nostre treball d'atenció directa amb les famílies i desenvolupar les funcions descrites, cal senyalar la importància de les sessions de supervisió quinzenal que realitzem amb una psicòloga de la Diputació de Barcelona.

També és important senyalar els espais d'interconsulta que portem a terme amb el Centre de Desenvolupament i Atenció Precoç (CDIAP) des de l'inici del servei, per tal de trobar estratègies d'intervenció conjunta en determinades famílies ateses.

Resultats

Després de 13 anys de funcionament La Casa dels Arbres, ha atès més de 1000 famílies. En un 84,02 % els infants assisteixen acompanyats per les seves mares i en un 13,72 % per les seves àvies, la resta 2,26% pels pares, o altres familiars.

És important destacar que s'han generat grups i relacions socials entre les famílies assistents, així com d'elevada participació de les mares en la xarxa associativa de la ciutat. (formació de diversos Grups de dones, amb el suport del Centre d'atenció i Informació de la Dona (CAID), formant part de les AMPAS, col·laborant amb entitats del barri,...).

L'accessibilitat directa al servei ha facilitat que famílies amb més problemàtica social, no estiguessin estigmatitzades. El grau de satisfacció de les famílies ha estat molt elevat, donada l'alta utilització del centre (entre un 75 i 80% d'assistència). El motiu pel qual les famílies assisteixen al servei és en primer lloc, la relació amb altres i la possibilitat d'aprendre i compartir els problemes de la cura i educació dels petits.

Conclusions

La nostra experiència d'atenció als infants i als adults ens indica que La Casa dels Arbres ha estat des dels seus inicis molt ben acceptada per la població per què respon a la necessitat de trobar un espai per a poder parlar, mirar, jugar amb altres persones i per poder tenir noves experiències de relació amb els propis infants.

El treball de tots els integrants del grup (nens, nenes, pares, mares, avis,... i professionals), si el seu funcionament ha sigut adequat, realitza una tasca de suport i 'contenció emocional', per a poder sostenir les angoixes, els dubtes i les incerteses que comporten el creixement de les criatures més petites. Els adults, no són jutjats ni criticats en les seves funcions, cal respectar la particularitat de cada individu i de cada grup familiar, per aprendre que no hi ha tant sols una única forma de fer, que n'hi ha moltes però que és important poder contrastar-les.

Durant tots aquests anys de funcionament podem constatar la necessitat implícita o explícita manifestada per les famílies de ser acompanyades, ateses i ajudades per tal de desenvolupar i reforçar les seves funcions parentals, i poder garantir un creixement emocional adequat dels infants.

aaaa

BRAZELTON, T.B. I CRAMER, B. *La relación más temprana. Padres, bebés y el drama del apego inicial.* Barcelona. Editorial Paidós. 1993.

STERN, D. *La constelación maternal. La psicoterapia en las relaciones entre padres e hijos.* Barcelona. Editorial Paidós. 1997.

STERN, D. *Diario de un bebé.* Editorial Columna. 1996.

DOLTO, F. *La causa de los niños.* Editorial Paidós. 1990.

MELTZER, D. I HARRIS, *El paper educatiu de la família. Un model psicoanalític del procés d'aprenentatge.* Editorial Espaxs. 1990.

WINNICOTT, D. W. *El hogar nuestro punto de partida*

WINNICOTT, D. W. "La familia y el desarrollo del individuo." *Psicología infantil*

CYRULNIK, B. *Bajo el signo del vínculo.* Gedisa. 2005.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA. "Primera infància. Demanda social i propostes de treball en els locals." *Col·lecció serveis socials* n°14.